

Joan Vives: hort vivencial i benestar en un mateix espai

Fa 25 anys, en Joan Vives va decidir fer un canvi de vida total i deixar una feina fixa relacionada amb els seus estudis de llauneria i electricitat. Va agafar la finca de l'avi i va canviar el joc que tantes estones l'havia ocupat de petit, per la feina engenant un hort ecològic. Conscient que era difícil viure de la terra, sempre va complementar l'activitat agrària amb educació ambiental. Va ser un dels pioners en la promoció de l'agricultura ecològica i, després de tant de temps, hem volgut saber com la seva evolució personal ha determinat l'orientació de la finca

TEXT: ALBA GROS.

Es diu L'Hort de la Sínia (hortdelasinia.com), i és un referent a les terres de la costa tarragonina en educació ambiental i agricultura ecològica. Va començar com tants d'altres, donant-se d'alta al CCPAE, fent cistelles, buscant-se la vida d'hortolà amb l'ajuda de la seva família, però va voler que la seva activitat tingués un altre pilar: l'educació ambiental.

Com va ser que et vas decidir per tornar a la terra en un moment en què realment s'aprecia-va com un mal pas?

Per mi és un projecte de vida. Era la finca de l'avi i aquí hi ha moltes vivències de la meva infància i la meva joventut. Tenia 25 anys i ja estava treballant de llauner i electricista; m'havien ofert de fer-me fix però ja ho trobava monòton. Sempre he sigut una mica cul inquiet i tenia ganes de descobrir i experimentar.

Quan vas fer aquesta tornada, vas reprendre el fil que havia trenat la teva família?

Tenia clar que volia cultivar en producció ecolò-

gica. I un pic vaig començar a posar nom a totes les coses que havia vist de petit i vaig conèixer que totes aquestes plantes i animals formen part d'una comunitat, d'un ecosistema, ja m'hi vaig enganxar i ja no va tenir retorn. El detonant va ser fer-me soci del GEPEC. Allí vaig conèixer biòlegs, gent que estava lluitant per la conservació del territori des de feia temps i aquí. que estem a la desembocadura del riu Gaià, que és un espai protegit però que ningú gestionava, em va fer adonar que era important el que feia aquí l'hort però també era important tenir cura d'aquest entorn. I tot el que no havia estudiat de petit ho vaig estudiar llavors, fent cursos arreu i formant-me com a educador ambiental.

Vas tenir el suport de la família?

Els meus pares deien que m'havia tornat boig. Tot i així em van ajudar amb la producció, però suport moral no me'n van donar. *(I dibuixa un somriure que no guarda rancor).*

A més d'horta ecològica des de l'Hort de la Sínia sou un centre de referència d'educació ambiental a Catalunya

Sí, perquè ja havia vist a casa el que significa viure de la terra i en paral·lel m'agradava la part de la vinculació amb la gent, per tant vaig apostar també per l'educació ambiental. Era un bon equilibri. Crec que vam ser els primers a oferir projectes d'hortos ecològics com a extraescolars. Anàvem a fer-los a les escoles en un moment -fa 20 anys!- en què encara no se'n sentia a parlar. També venien escoles d'arreu de Catalunya a fer l'activitat de l'hort i altres activitats ambientals aquí mateix.

Manteniu el centre obert a visites escolars?

No, hem deixat de treballar amb les escoles. Ens motiva més treballar amb grups més reduïts: gent gran que ens arriba a través de la Creu Roja, persones amb discapacitat intel·lectual i grups d'adults. Ens funciona millor per treballar la connexió amb la natura. També fem hort social terapèutic.

01. Visita del Gremi d'Herbolaris a l'Hort de la Sínia.

02. En Joan Vives a l'espai de les plantes aromàtiques de l'Hort de la Sínia.

Què feu a l'hort social terapèutic?

És un espai de trobada, de compartir. Abans de començar la part teòrica i la part pràctica de la formació en hort ecològic, fem dinàmiques de consciència corporal: relaxació, meditació, o despertar dels sentits amb l'ajut de les plantes. El que volem és que la gent senti que som natura i connectin amb les seves necessitats més des del cos que de la ment.

Ara quines activitats feu relacionades amb l'hort?

Tenim els horts familiars, que no són només espais per l'hort d'autoconsum que es posen a lloguer. Jo en faig la dinamització, amb l'objectiu de donar a conèixer el que ens envolta amb xerrades mensuals, amb tastets dels aliments que cullen per compartir estones i també altres activitats de participació com mercats d'intercanvi en moments d'excedents.

Quin tipus de persones venen?

Tenim mestres, persones que treballen en oficines... És un grup dinàmic que s'han organitzat per ajudar-se i cooperar entre ells. Jo no els faig la feina si no poden venir. Són persones que els ha canviat la vida, que ara viuen més amb el ritme de les estacions, amb els productes de temporada, que han incorporat el ritme de l'horta a la seva vida i que no tenen com a objectiu principal la collita, sinó l'experiència de treballar la terra i gaudir del contacte amb la natura.

L'hort professional el vas deixar i, de fet, va haver-hi un moment que va representar un impass per tu oi?,

Vaig estar molts anys amb una activitat mental molt intensa. Estava també molt vinculat a l'Associació Mediambiental La Sínia, que va néixer aquí. Feia moltes coses, però no en gaudia, fins que el meu cos em va dir prou. Vaig emmalaltir. Un mateix és un ecosistema i ha de cercar el seu equilibri. Jo vaig decidir simplificar. I l'any passat, que vaig fer 50 anys, vaig decidir simplificar encara més i realment gaudir del que faig.

Ara, a l'Hort de la Sínia també s'hi fan activitats de benestar. Com ha estat aquesta obertura cap aquest sector?

Vam obrir l'espai de benestar el 2013. Des que comparteixo el projecte amb la Núria, que és la meua parella, a més de finca agroecològica i educació ambiental, li donem un component de natura i benestar. Fomentem hàbits saludables a partir del consum d'aliments ecològics, i fomentem la consciència corporal a partir de teràpies naturals i ús de plantes medicinals. I estem molt contents, perquè quan venen, no volen marxar.

Continua sent un projecte de vida?

Sí, diguem que ha anat creixent en paral·lel, el projecte professional i el personal, que per a mi estan molt lligats, però que ha estat tot un procés.

Des que vas començar, hi ha hagut projectes que han caigut pel camí. Quin recordes especialment?

Alguns s'han deixat perquè no han funcionat, com el de la reintroducció de l'erició, que va ser un fracàs per la zona on estem: les tres parelles van morir xafades a la carretera o mossegats per gossos de caçadors. Suposo que els projectes més emblemàtics són els que treballes amb fauna. Els animals són una eina de seducció ambiental.

Manteniu viu un centre de cria de tortuga de terra.

Sí, és una espècie protegida. Aquestes tortugues no són nostres, són de l'Administració. Tenim quatre femelles i dos mascles. Les tortugues que neixen aquí van al Parc Natural del Montsant. Esperem tres o quatre anys perquè tinguin una mida una mica més gran perquè puguin sobreviure. L'any passat va ser el primer que en vam alliberar. Van ser 80.

És un animal amb qui jo em sento molt identificat. Són lentes, i per mi són un referent, perquè sempre he tingut tendència a fer moltes coses i molta activitat mental i ara vull fer menys coses i anar més lent. ☞

Els espais de l'Hort de la Sínia

L'Hort de la Sínia és un espai amb diferents equipaments per fer-lo el més sostenible possible, sempre a partir de tècniques de bioconstrucció.

Els diferents elements segueixen patrons orgànics i estan fets amb elements naturals com el fang, la palla, la fusta o la calç. Hi podem trobar:

- una depuradora biològica
- piles de compost
- energia solar fotovoltaica
- molí de vent
- assecador de plantes aromàtiques
- estany per a fomentar biodiversitat

I a l'espai de benestar:

- sauna-domo fet amb terra i calç
- yurta per a massatges
- circuit de banys de fang i banys aromàtics corporals
- camí sensorial
- espai de relaxació